

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/aktualnosci/kalendarium-prac/rok-2022/20015,5-9-wrzesnia-2022-r-Wyrab-Las-Zielona.html>
25.04.2024, 07:49

5 - 9 września 2022 r. - Wyrąb (Las Zielona)

(Wyrąb, województwo mazowieckie, powiat Sokołów Podlaski)

Zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadził prace poszukiwawcze w celu odnalezienia miejsc pochówku ofiar straconych w 1946 r. na mocy wyroków orzeczonych przez Wydział do Spraw Doraźnych Sądu Okręgowego w Siedlcach na sesjach wyjazdowych w Sokołowie Podlaskim. W lutym i marcu 1946 r. na mocy wyroków orzeczonych przez wspomniany sąd miało zostać straconych 18 osób. Ofiarami byli w większości żołnierze lub współpracownicy lokalnych struktur podziemia (AK-WiN). Egzekucje przeprowadzono najprawdopodobniej w siedzibie PUBP w Sokołowie Podlaskim, w ruinach Kościoła pw. św. Michała Archanioła, a być może także nad dołami śmierci w okolicznych lasach.

Wiosną 1946 r. rodziny zamordowanych zlokalizowały jedną z masowych mogił, kryjącą ciała ofiar zamordowanych 27 lutego 1946 r. Znajdowała się ona w lesie Zielona koło miejscowości Wyrąb, około 3 km na północny-wschód od Sokołowa Podlaskiego. Rodziny przystąpiły indywidualnie do potajemnych ekshumacji, zazwyczaj pod osłoną nocy, prawdopodobnie na przełomie kwietnia i maja 1946 r. W zidentyfikowanej jamie grobowej miało znajdować się od 9 do 11 zwłok. Rodziny rozpoznawały ciała na podstawie cech indywidualnych (włosy, uzębienie) oraz elementów odzieży. Według dostępnych świadectw ekshumowano wówczas

osiem osób straconych 27 lutego 1946 r., które następnie pochowano na lokalnych cmentarzach. W mogile miały pozostać nierozpoznane zwłoki, należące do jednej lub nawet trzech osób (wśród nich miało się znajdować ciało dowódcy oddziału AK-WiN Zdzisława Stokowskiego „Nurka”). Nie można też wykluczyć, że w sąsiedztwie wspomnianej jamy grobowej znajdowały się kolejne miejsca pochówku, które nie zostały zidentyfikowane wiosną 1946 r.

W 2008 r. na polanie, w rejonie ujawnionej w 1946 r. mogiły odsłonięto upamiętnienie. Składa się ono z dużego głazu, drewnianego krzyża oraz ustawionych wokół 11 kamieni z tabliczkami zawierającymi personalia dziewięciu ofiar egzekucji z 27 lutego 1946 r. oraz dwóch nierozpoznanych.

Tegoroczne prace objęły obszar około 400 m². W trakcie poszukiwań nie odnaleziono miejsca pochówku, nie ujawniono również artefaktów związanych z ofiarami, czy innymi, mogących świadczyć o dokonywanych w tym miejscu egzekucjach.

Prace w miejscowości Wyrąb

Prace w miejscowości Wyrąb

Prace w miejscowości Wyrąb

Prace w miejscowości Wyrąb

Kalendarium Prac

- Rok 2003
- Rok 2006
- Rok 2007
- Rok 2008
- Rok 2009
- Rok 2011
- Rok 2012
- Rok 2013
- Rok 2014
- Rok 2015
- Rok 2016
- Rok 2017
- Rok 2018
- Rok 2019
- Rok 2020
- Rok 2021
- Rok 2022
- Rok 2023
- Rok 2024